

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2016vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen oppilas- ja opiskelijahuoltolaista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluoto/Vihr ja Eeva-Johanna Eloranta /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 413/2016 vp:

Onko hallitus tietoinen, että ehdotus on eduskunnan hyväksymän oppilas- ja opiskelijahuoltolain vastainen psykologi- ja kuraattoritoiminnan osalta ja johtaisi käytännössä siihen, että koulujen ja oppilaitosten psykologi- ja kuraattoritoiminta sellaisena kuin se nyt on oppilaiden, vanhempien ja koulujen käytössä, lakkautettaisiin sekä mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti rakennettu oppilas- ja opiskelijahuolto säilyy ja kehittyy — eikä sitä ns. siirretä maakuntiin siirtämällä valtionosuudet sinne pois kunnista ja kouluista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013, jälj. opiskeluhoitolaki) mukaan psykologi- ja kuraattoripalvelut on järjestettävä esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaille sekä toisen asteen opiskelijoille. Nykyisin terveystoimi vastaa kouluterveydenhuollon palveluiden järjestämisestä ja kunta voi päättää, minkä hallintokunnan alaisuudessa kuraattori- ja psykologipalvelut järjestetään.

Opetushallituksen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2015 tekemän, perusopetukseen kohdistuneen selvityksen mukaan sivistys- tai opetustoimi vastasi psykologitoiminnan järjestämisestä 56 %:ssa ja kuraattoritoiminnasta 72 %:ssa kuntia. Sosiaali- ja terveystoimi vastasi psykologipalveluista 34 %:ssa ja kuraattoritoiminnasta 20 %:ssa kuntia. Suurissa kunnissa sivistys- tai opetustoimi vastasi em. palvelujen järjestämisestä pieniä kuntia yleisemmin - yli 50 prosentissa pieniä kuntia psykologi- ja kuraattoritoiminnasta vastasi sosiaali- ja terveystoimi. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten vastaavat luvut olivat samaa suuruusluokkaa vuonna 2014.

Kirjallisessa kysymyksessä viitataan sote- ja maakuntauudistukseen sisältyvään, kunnan peruspalveluiden valtionosuutta koskevaan lakiluonnokseen, jossa todetaan, että uudistuksessa kouluterveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Kysymyksessä epäillään, että mikäli koulupsykologi- ja -kuraattoritoiminnan järjestämisvastuu siirretään maakunnille, opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorien palvelut etääntyvät koulutoimesta eivätkä enää muodosta yhtenäistä opiskeluhoollon kokonaisuutta.

Edellä mainitun kunnan peruspalveluiden valtionosuutta koskevan lakiluonnoksen valmistelun kuluessa sosiaali- ja terveysministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö linjasivat yhdessä

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 413/2016vp

koulujen psykologi- ja kuraattoripalvelujen asemaa sotessa. Todettiin, että palveluiden kuuluminen maakunnan järjestämisvastuulle mahdollistaisi opiskeluhuollon palvelujen yhteissuunnittelun sekä palvelujen edustajien yhteisen koulutuksen ja yhtenäiset toimintatavat, resurssien joustavan käytön ja väestön palvelutarpeen mukaisen kohdentamisen. Koulun ulkopuolisten palvelujen ja opiskeluhuollon keskinäinen työnjako ja yhteistyö esimerkiksi lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen ja lastensuojelun kanssa helpottuisivat. Näin alueelliset erot palvelujen laadussa ja laajuudessa vähenisivät. Näillä perustein päädyttiin esittämään koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden kuulumista sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöinä, muun sote-henkilöstön tavoin, maakunnan järjestämisvastuun piiriin.

On huomattava, että palvelujen järjestäminen on eri asia kuin palvelujen tarjoaminen. Nykyisin esimerkiksi terveydenhoitaja ja lääkäri toimivat tiiviisti koulu yhteisössä, vaikka terveystoimi on vastuussa kouluterveydenhuollon palveluiden järjestämisestä. Opiskeluhoitolaki velvoittaa toteuttamaan opiskeluhoitoa opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä.

Lasten ja perheiden palvelujen kärkihankkeessa (LAPE) tavoitteena on integroida lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelut silmälläpitäen lapsen etua. LAPEn yksi, sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyönä toteutettava muutoskokonaisuus, Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena, uudistaa opiskeluhoitopalveluja lapsi- ja nuorisolähtöisenä kokonaisuutena. Palvelujen järjestäminen koulu yhteisössä, lähellä lapsia ja nuoria sekä jatkuvuudesta huolehtiminen, ovat LAPEn tärkeitä periaatteita. Olennaista on myös, että opiskeluhoitopalvelujen toimijat tuntevat koulu yhteisön ja ovat sen kiinteä osa. Tämä on yksi maakunnallisista kehittämiskokonaisuuksista, joihin kunnat voivat hakea valtionavustusta oman toimintansa uudistamiseksi.

On tärkeää, että opiskeluhoollon palvelut ovat lähellä oppilaita ja opiskelijoita ja että psykologit ja kuraattorit toimivat osana koulu yhteisössä. Tämän toteuttaminen turvataan myös uudessa maakuntamallissa.

Hallitus sopi 29.6.2016 reformiministerityöryhmässä käytyjen neuvotteluiden jälkeen valinnanvapauslainsäädäntöä ja monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamista koskevasta jatkovalmistelusta. Linjauksessaan hallitus totesi, että oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden kokonaisuuden rooli on opiskelun tukemisessa oppilaitoksessa ja siihen liittyvissä ennaltaehkäisevissä ja korjaavissa toiminnoissa. Se ei luontevasti kuulu perustason valinnanvapauden piiriin.

Helsingissä 21.9.2016

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula